

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS ETIKAI KÉRDÉSEI A MÉRNÖKETIKAI KÓDEXEK KIALAKULÁSA ÉS FEJLŐDÉSE

Dr. Timár András

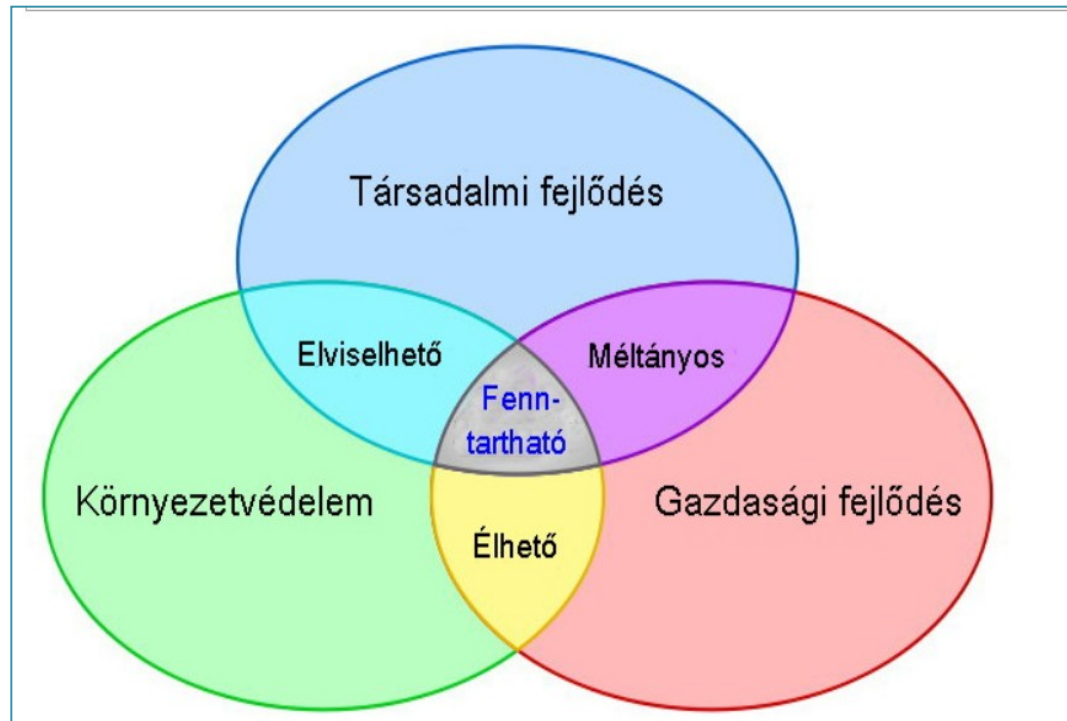
ny. egyetemi tanár, professor emeritus

**Pécsi Tudományegyetem –MIK
Építőmérnök Tanszék - 2018**

- Olyan fejlődési folyamat (gazdaságé és társadalomé), ami „*kielégíti a jelen szükségleteit **anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy a saját szükségleteiket kielégítsék***”
- A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezetnek és a természeti erőforrásoknak a jövő generációk számára történő **megőrzésével egyidejűleg**

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

2

A megújuló erőforrások fogyasztása	A környezet helyzete	Fenntarthatóság
több, mint amit a természet újratermelni képes	a környezet pusztul	nem fenntartható
a természet újratermelő kapacitásával azonos mértékű	környezeti egyensúly	fenntartható, nem változó állapot
kevesebb, mint amit a természet újratermelni képes	a környezet megújul	fenntartható fejlődés

ALAPPILLÉREK

- A fenntartható fejlődés ***három alap-pillére***: a szociális, a gazdasági és a környezeti pillér; mindhármát együttesen, kölcsönhatásaik figyelembe vételével kell mérlegelni a különböző fejlesztési stratégiák, programok, projektek kidolgozása során
- Emberi létesítmények fejlesztése (tervezés, építés), karbantartása és üzemeltetése során ez ***a mérnök felelőssége*** (is)

A KONCEPCIÓ ETIKAI JELLEGE

- A fenntartható fejlődés koncepciója alapjában véve **etikai jellegű**, mert a jelenlegi nemzedéknek nincs semmiféle törvényben, vagy közös megegyezéssel előírt kötelezettsége a még nem létező jövőbeni nemzedékekkel szemben
- Ez a vállalt erkölcsi kötelezettség **túlmegy a hagyományos etika keretein**, mert aszerint kötelelességeink csak létező személyekkel szemben vannak

- A mérnök tevékenysége ***nem pusztán műszaki jellegű***, hanem környezeti, társadalmi, gazdasági és morális összetevői és hatásai is vannak
- A mérnök nem csak dolgokat hoz létre, hanem ***értékek tudatos választásával*** befolyásolja, alakítja a társadalmat is
- Korunk mérnökeinek többsége komplex gazdasági szervezetek ***alkalmazottjaként*** és ***menedzsereként*** (is) tevékenykedik

- Korunk válságjelenségei megváltoztatták a technikához való viszonyunkat, hogy t. i. *„az új dolgokat, eszközöket a tudomány felfedezi, a zseni feltalálja, az ipar bevezeti, mi pedig **alkalmazkodunk** hozzájuk és **alkalmazzuk** azokat”*
- A természeti és technikai katasztrófák, valamint a súlyos környezeti problémák megoldatlansága a közvéleménynek a műszaki fejlődéssel szembeni ***kritikus*** és ***kétkedő beállítottságához*** vezetett

- Ez a kritikus viszony arra ösztönzi a mérnököket, hogy tevékenységük túllépjen ***a szűken értelmezett*** technika és technológia fejlesztési és alkalmazási keretein
- Nem kizárólag az általuk létrehozott tárgyakkal, létesítményekkel, szolgáltatásokkal kell foglalkozniuk, hanem azzal is, hogy ezek ***miként viszonyulnak*** a társadalmi, politikai, a gazdasági, környezeti tényezőkhöz

- A mérnök ma olyan újító, újat alkotó tevékenységet végez, amelynek során különböző, műszaki, gazdasági és társadalmi elemeket ***integrál rendszerré etikai felelősséggel***
- Az egymással versengő jövőképek miatt a jövő bizonytalan, mert nemcsak nem látjuk előre az eseményeket, de azok ***jellegének megítélése*** tekintetében is jelentős nézetkülönbségek vannak

ÉRTELMISÉGI SZEREP

- A piacgazdaságot a képviseleti demokrácia keretei között működtető társadalmakban a diplomásoktól nem várják el, hogy a **„haladás zászlóvivői”** legyenek, erre az egyenlő jogokkal és kötelességekkel rendelkező állampolgárok demokratikus közösségében nincs szükség
- A világszerte „tudásgyárakká” alakuló egyetemek a **„kutató és elmélkedő bíráló”** helyett tudását folyamatosan fejlesztő **alkotó alkalmazottat** igényelnek

A MÉRNÖK FELELŐSSÉGE

- A mérnökök és tudósok **etikai felelőssége** ma közhely, de nem mindig volt az
- Először az USA mérnök-egyesületei érezték annak szükségét, hogy tagjaik tevékenységét **etikai kódexekkel** szabályozzák és befolyásolják (1912)
- Az **etikai kódex** előírások és szabályok gyűjteménye; célja, hogy a benne rögzített elvek útmutatóul szolgáljanak az etikai problémák megoldásában

A HIVATÁS BECSÜLETE

- A korai etikai kódexekben túlnyomórészt a hivatást gyakorlók **tisztességes** és a **hivatáshoz méltó** viselkedéséről esett szó (a „*mundér becsülete*”)
- A mérnöknek a megbízóval, vállalatával és a többi mérnökkel szemben **lojálisnak** kell lennie; kerülnie kell a **tisztességtelen versenyre** jellemző viselkedést
- A korai etikai kódexek nem tesznek említést **társadalmi felelősségről**

- Két mérnököt kizártak az Amerikai Építő-mérnökök Társaságából (ASCE) az 1930-as években, mert nyíltan bírálták egy Los Angeles környékén épített gát építésének körülményeit. Egy vizsgálat kimutatta, hogy bírálatuk teljesen jogos volt, ugyanis a kerületi ellenőrző bizottság egy tagja megvesztegetési botrányba bonyolódott és elbocsátották. Az építő vállalatnak vissza kellett fizetnie a megbízónak háromnegyed-millió dollárt. Ennek ellenére az építő vállalat főmérnökét nem vonták felelősségre és a két kizárt mérnököt **a lojalitás hiányára hivatkozva** sohasem vették vissza a vállalathoz
- Ebben az esetben éppen az etikai kódexet használták arra, hogy aláássák a **közérdeket**

Forrás: Lenk-Ropohl (szerk.): Technik und Ethik, Stuttgart, Reclam, 1987, 194. old.

Olyan jó munkaerőcsű munkatársat keresünk, akit nem zavarnak a kicsinyes etikai meggondolások...

ETIKAI KÓDEX BŐVÜLÉSE

- A mérnöki etika ***tartalma megváltozott*** a 20. század 3. negyedében (1947-1974)
- Az etikai kódexekbe a passzív (alkalmazkodást kérő) előírások mellé (bizonyos helyzetekben) ***aktív magatartást*** (kezdemenyezést) kérők kerülnek
- A mérnökök hivatásuk gyakorlása során mindennél fontosabbnak tartják a ***közbiztonságát***, az emberek ***egészségét*** és ***jólétét*** és ***felemelik szavukat*** a közjót veszélyeztető visszásságok ellen

- **Az 1970-es évek elején több autógyár piacra dobott viszonylag olcsó, egyszerű, kifejezetten fiataloknak készült kocsit. A Ford késésben volt, gyorsított ütemben fejlesztett, és piacra lépett a Ford Pinto-val. Ebből már 500 ezer volt a piacon, amikor egy viszonylag kis ütközést követően 3-an bennégtek a kocsiban.**
- **A belső vizsgálat megállapította:**
  - **A hátsó lökhárító gyenge, és a hátsó üzemanyag-tartály túl közel volt a kocsi végéhez,**
  - **A problémát a mérnökök időben jelezték, de késésben volt a fejlesztés, ezért jelzésüket figyelmen kívül hagyták**
  - **A hatályos biztonsági szabályokat a cég betartotta, (de folyamatosan lobbizott, hogy ne szigorítsák azokat),**
  - **A probléma orvosolható volt egy 10 \$ költségű gumilap beépítésével**
- **A baleset után a Ford „költség-haszon” elemzést készített és megállapították: a visszahívás és a csere 11 m \$-ba kerülne, ha viszont csak az új autókat javítják meg (5 halottal, és 30 súlyos sebesülttel számolva) az 9 m \$-ba kerül. Nem változtattak. Végül 2 millió gépkocsi készült el, 27 ember halt meg, de a Ford Pinto-t használók baleseteinek gyakorisága nem volt rosszabb, mint az iparági átlag**

ETIKAI KOMPROMISSZUM

- A mérnöknek képesnek kell lennie a műszaki, környezetvédelmi és gazdasági szempontok összehangolására, az ellentétes érdekek közötti **etikai kompromisszum** megtalálására
- Ez a legtöbb esetben nem **egyértelmű** (pl. biotechnológia, klímaváltozás és atomenergia kockázatai)
- Légy tudatában a természet, a környezet, a biztonság és az egészség **jelentőségének**; tégy az emberiség javára és jólétéért!

DÖNTÉSELŐKÉSZÍTŐ ESZKÖZTÁR

- Projektek előkészítése során megkövetelik önálló **környezetvédelmi hatástanulmány**, gazdasági és pénzügyi **költség-hason elemzés**, újabban **energiamérleg** elkészítését
- Stratégiai cél a környezeti terhelés **csökkentése**, a megújuló forrásokból származó energia felhasználása mértékének és arányának **növelése**

Biztos, hogy a környezetvédelmi hatástanulmányban számoltak a medvék téli álmával is?

MÉRNÖK-ETIKAI KOCKÁZAT

- A tudomány, a technika és az etika ***együtt fejlődik***
- ***Etikai kockázat***: egy mérnöki álláspont, tevékenység, vélemény vélt és valós jövőbeni etikai megítélése eltérésének ***valószínűsége***
- Ha ez a valószínűség nem határozható meg, ***a bizonytalanság*** az etikai kockázatot ***vállalhatatlanná*** teszi (Csernobil, Fukushima)

ETIKAI KOCKÁZAT ÉRTÉKELÉSE

- Az értékelést (vállalás, vagy elutasítás) a törvények, szabályok, szabványok és minták (kódex) **elősegítik** de nem teszik teljes mértékben **gépiessé**
- A döntést jelentősen befolyásolja a szabályok **betartásának hatékonysága** („lebukás” valószínűsége) és a **következmények súlyossága**
- Hagyományos **kockázat-menedzselési** módszerek nem, vagy csak korlátozott mértékben alkalmazhatók

Uram, a kettesen a lekiismerete van a vonalban. Bekapcsolhatom?

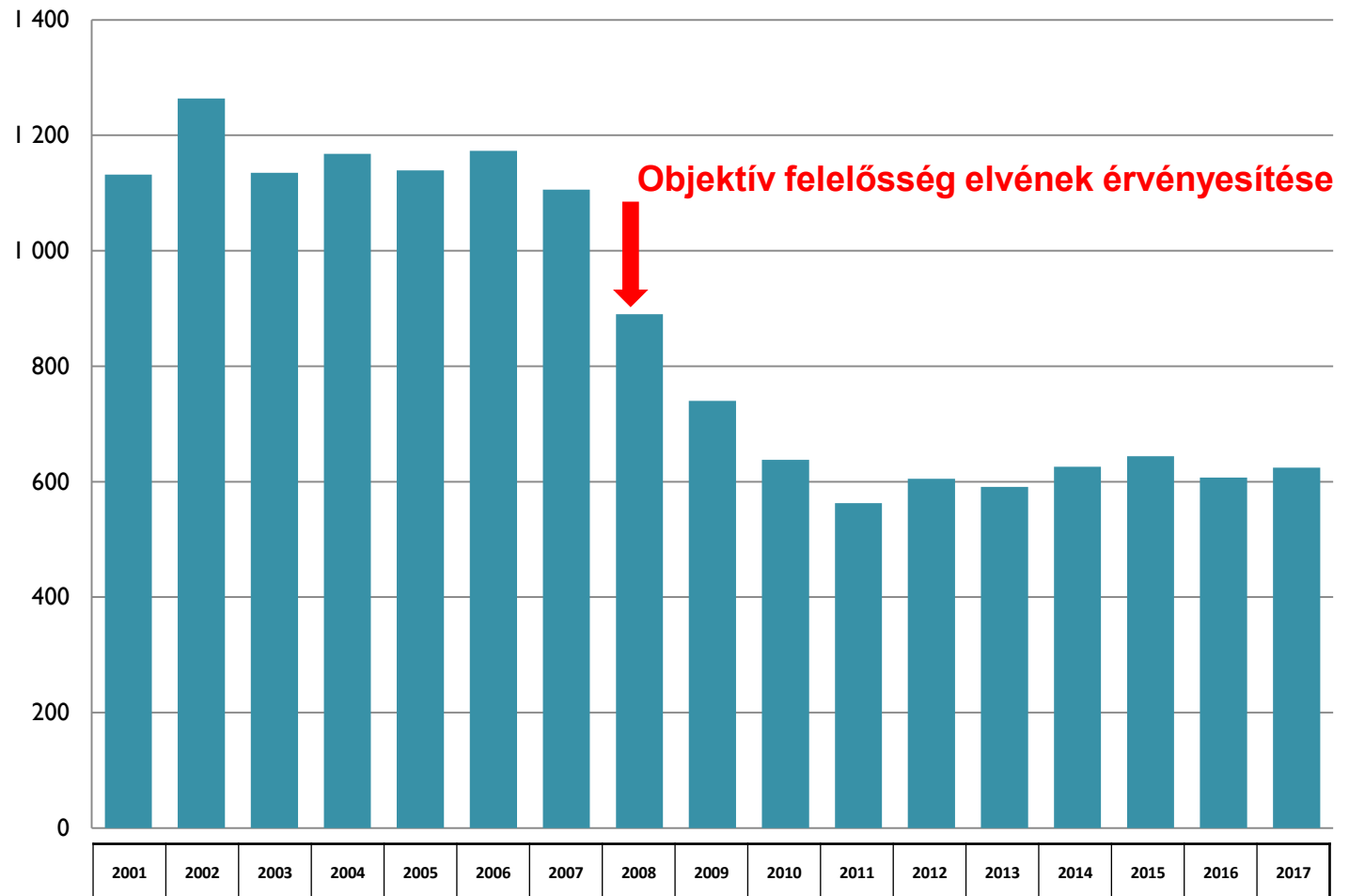
- Az **objektív felelősség elve** a gépjármű üzemben tartójának, ill. a gépjárművet használatra átvevő személynek a felelősségét állapítja meg meghatározott közlekedési szabálysértések elkövetése esetén. Gyakorlatilag azt biztosítja, hogy a meghatározott – jellemzően a kiemelt súlyosságú, ill. gyakran előforduló – szabálysértések elkövetését minden esetben szankció kövesse, még akkor is, ha a járművezető személyét valamely oknál fogva nem sikerült tisztázni. Hét előírás:
  - a megengedett legnagyobb sebesség,
  - a vasúti átjárón való áthaladás,
  - a járműforgalom irányítására szolgáló fényjelző készülék jelzései,
  - a járművel történő megállás és várakozás,
  - az autópálya leálló sávjának igénybevétele,
  - a behajtási tilalom, a kötelező haladási irány,
  - a természet védelme

bármelyikének megszegése esetén 2008 május 1-je óta közigazgatási bírságot szabnak ki, ennek összege 30.000.-Ft és 300.000.-Ft között változik. A közigazgatási bírság megfizetésére alapvetően a gépjármű üzemben tartója kötelezett. A KRESz szabályai betartásának szigorítása (más tényezőkkel együtt) **a közúti balesetbiztonság ugrásszerű javulását** eredményezte az utóbbi években Magyarországon

KÖZÚTI BALESETEK

(Magyarország)

Közúti balesetben meghaltak száma

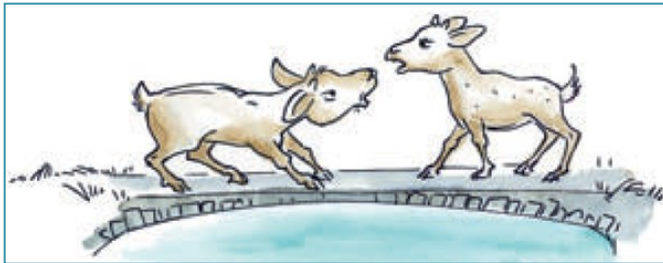
JOGSZABÁLYI ALAPOK

- **A mérnöki és építész kamarákról szóló 1996. évi LVIII. törvény tette a kamarák feladatává a tagok etikai felügyeletét, előírva ennek szabályait**
- **Meghatározta a kiszabható büntetéseket:**
  - *legenyhébb: figyelmeztetés*
  - *legsúlyosabb: kizárás*
- **Az MMK első Etikai-fegyelmi Kódexét 1989-ben dolgozták ki, az Etikai-fegyelmi Bizottság évente terjeszt elő módosító javaslatot, erről a küldöttgyűlés dönt**
- **A jelenlegi Kódex 2012.12.08. óta hatályos**

NINCS MINDENRE JOGSZABÁLY

- **A pénz utáni hajszában egyesek elfelejtik, vagy tudatosan megszegik a társadalom egészséges életéhez elengedhetetlen erkölcsös magatartás szükséges normáit**
- **A mérnöktársadalomban is sokféle etikai problémával találkozhatunk**
- **Nem minden esetben egyszerű az erkölcsös magatartás megtalálása**
- **A jogszabály értelmezésekor a betűje mögött a szellemét is ismerni kell**

A. BIERCE: *The Moral Principle and the Material Interest* (1899)

- **Erkölcsi Alapelv** és **Anyagi Érdek** szembetalálkozott egy kettejüknek túl keskeny hídon. „Vissza, te alantas dolog!” mennydörgött **Erkölcsi Alapelv**, „előbb engedj át engem!” **Anyagi Érdek** nem szólalt meg, csak mélyen a másik szemébe nézett.
- „Óh” mondta **Erkölcsi Alapelv** elbizonytalanodva, „akkor húzzunk sorsot, hogy melyikünk lép vissza, amíg a másik átkel”. **Anyagi Érdek** hallgatott, a szeme se rebtent.
- „A vizsály elkerülése érdekében” - folytatta **Erkölcsi Alapelv**, kissé kényelmetlenül érezve magát -, „én lefekszem és hagyom, hogy átgyalogoljon rajtam”. Erre már **Anyagi Érdek**nek is megjött az igazi hangja: „Nem hiszem, hogy jó lenne gyalogjárónak”, mondta. „Kicsit kényes vagyok arra, hogy mire, s mibe lépek. Mi lenne, ha inkább beleesne a vízbe?” **Így történt.**

HELYESEN JÁRT EL?

1

- **Egy építtető tervet készíttetett egy tervezővel. A kivitelezés előtt azonban módosításokat látott szükségesnek, amelyek megtervezésére egy „olcsó”, vagy „baráti” tervezőt kért fel. Ő átdolgozta a tervdokumentációt, amelynek több lapja a keltezésről és a tervezői aláírástól eltekintve nem különbözött az eredetitől. Az építtető eszerint építtette meg a létesítményt.**

- **Egy mérnök jó kapcsolatban van egy kivitelezővel, és felajánlja neki, hogy a kivitelezésre megkapott, engedélyezett vasbetonterveket „gazdaságosabbá” teszi. Átnézi a terveket, és ha valahol valamit meg tud takarítani, kevesebb vasat igénylő megoldást javasol. Elkészülnek a változtatásokat tartalmazó tervlapok, és az építést azok szerint folytatják.**

- **Építkezés folyik valahol. A szomszédos ingatlan tulajdonosát felkeresi egy kolléga, és felajánlja, hogy olyan szakértői jelentést készít, amelynek alapján kártérítést lehet kérni és ha a kivitelező vonakodik, bíróság előtt is pert lehet nyerni. A megállapodás „sikerorientált”, ha eredményes, a kapott összeg egy hányada a szakértőé.**

HELYTELENÜL JÁRT EL!

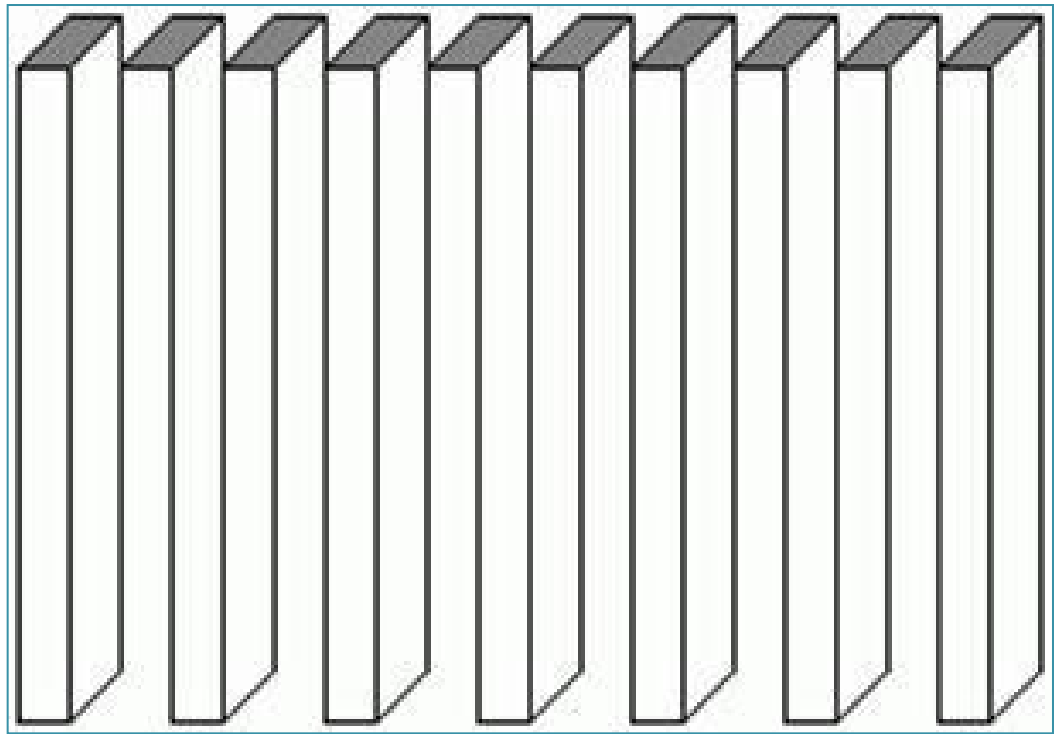
- **Az első esetben más tervlapjait sajátjaként adta ki a tervező (valójában „szellemi tulajdont” *lopott*)**
- **A második esetben nem kérdezte meg az eredeti tervezőt, hogy hozzájárul-e szellemi terméke (a terv) módosításához, illetve a módosítással nem hagyott-e figyelmen kívül olyan tényezőket, amelyek miatt a terv *kivitelezhetetlen***
- **A harmadik esetben anyagi haszonszerzés céljából *erkölcstelenül* járt el**

ETIKAI PROBLÉMÁK FELISMERÉSE

1

**Kerek, vagy szögletes
oszlopok?**

Tíz, vagy hét hasáb?

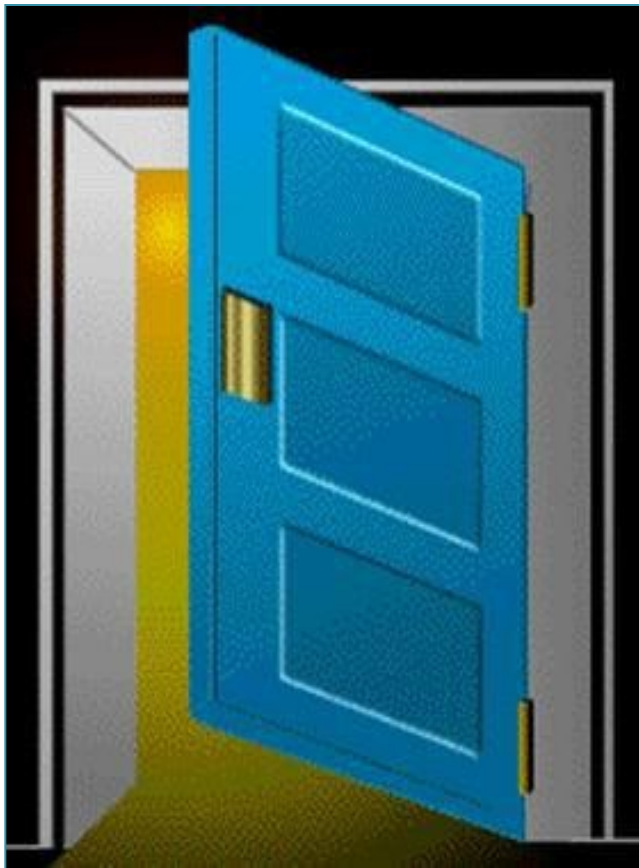

ETIKAI PROBLÉMÁK FELISMERÉSE

2

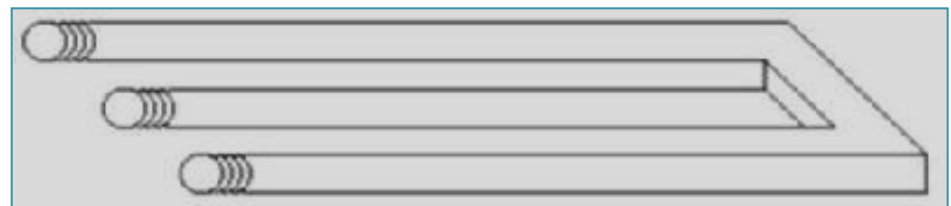
**Kifelé, vagy befelé
nyílik az ajtó?**

**Párhuzamos egyenesek-e
a lila vonalak?**

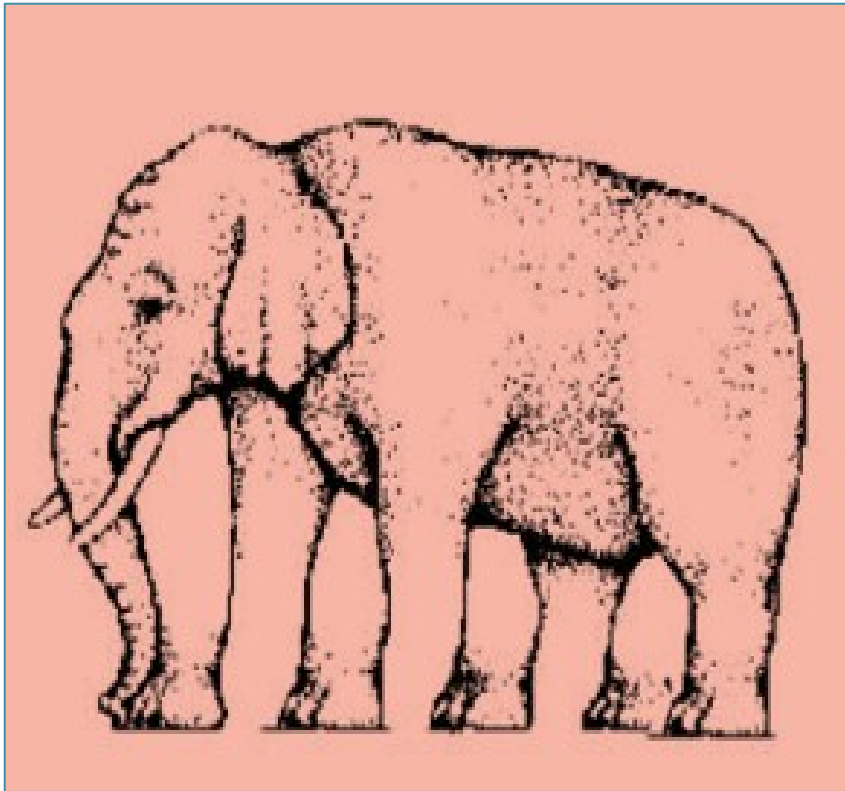
Létezik a középső rúd?

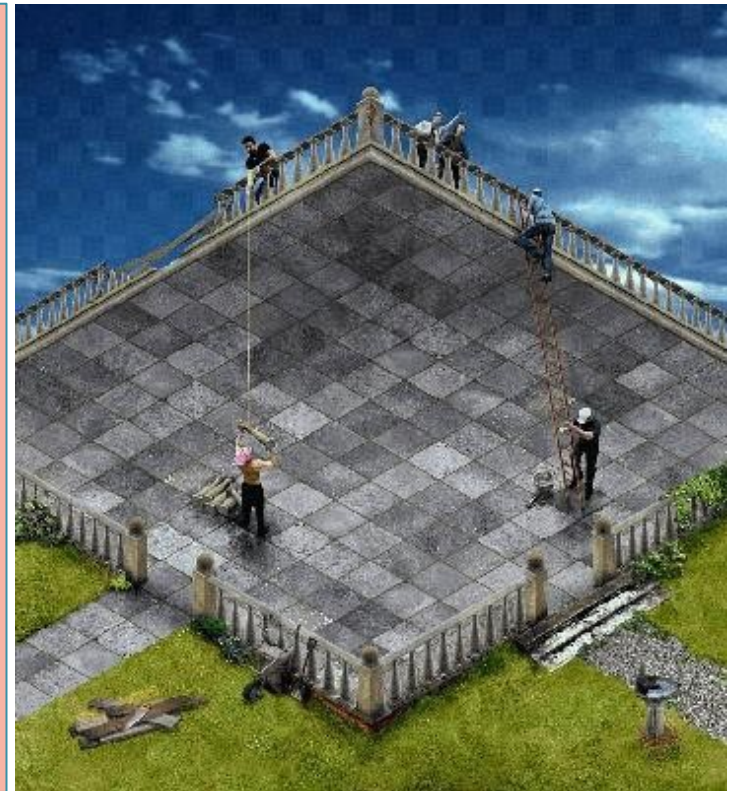
ETIKAI PROBLÉMÁK FELISMERÉSE

3

Hány lába van az elefántnak?

Hol a fent, hol a lent?

A SZOKÁS HATALMA

- **Az embert a viselkedése, magatartása jellemzi , amit többnyire nem írott szabályok, hanem a családból hozott és a társadalmi környezetben észlelt, átvett *szokások* alakítanak**
- **Mérlegelés és a helyzet átgondolt elemzése nélkül cselekedeteinket a *megszokás* befolyásolja**
- **Ennek alapján valószínű, hogy az előbbi példákban bemutatott etikátlan magatartás ismétlődik, már *szokásossá vált***

FOGALMAK ÉRTELMEZÉSE

- Az erkölcsi *értékrend* kor- és társadalomfüggő
- Az *etika*: kodifikált *erkölcs*
- Az emberi viselkedéssel kapcsolatos *fogalmak értelmezése*:

Illendő	<i>Illetlen</i>	Társadalmi szokás
Erkölcsös	<i>Erkölcstelen</i>	Társadalmi követelmény
Becsületes	<i>Becstelen</i>	Az emberi méltóság mértéke
Jogos	<i>Jogtalan</i>	Hagyományos korlát
Törvényes	<i>Törvénytelen</i>	Hatalmi rendelkezés
Tisztességes	<i>Tisztességtelen</i>	Másokra kiható tett
Udvarias	<i>Udvariatlan</i>	Gesztus mások felé

ÍROTT ÉS ÍRATLAN SZABÁLY

- **Vannak helyzetek, amikor egy cselekedet:**
  - *bár az elkövető becsületét helyreállítja, de törvénytelen;*
  - *jogtalan ugyan, de tisztességes;*
  - *jogos, de erkölcstelen;*
  - *tisztességes, de törvénytelen;*
  - *törvényes ugyan, de tisztességtelen*
- **Egy jól működő társadalomban többnyire *íratlan szabályok* irányítják az életet**
- **Nem jól működő társadalomban az írott szabályrendszer *jelentősége megnő*, mert sokan elvesztik belső értékrendjüket**

ELLENŐRZÉS

- **Az íratlan szabályok érvényesülésének, betartásának ellenőrzése: személyes példamutatás a köz- és magánéletben**
- **Az írott szabályok érvényesítése, betartatása ellenőrzést végző független személyekkel, szervezetekkel**
- **Az ellenőrzés eredményessége, hatékonysága a felderített szabályszegések hányadától és a szankciók elrettentő, illetve szokásformáló erejétől függ**

A Magyar Mérnöki Kamara
ETIKAI-FEGYELMI SZABÁLYZATA
2012.

Tartalomjegyzék:

- I. Az önálló jogosultságú európai mérnök etikai szabályzata
- II. Etikai-fegyelmi kódex (EK)
- III. Az etikai-fegyelmi eljárás rendje
- IV. Kivonat a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló 1996. évi LVIII. törvényből (Kamtv.)

I. Az önálló jogosultságú európai mérnök etikai szabályzata

Összeállította a Mérnöki Kamarák Európai Tanácsa (ECEC)

(jóváhagyta a Közgyűlés Hamburgban 2008. október 3-án)

Code of Conduct for European Chartered Engineers

Issued by ECEC

(adopted by the GAM in Hamburg, 3rd Oct. 2008.)

Preambulum	Preamble
<p>„Önálló jogosultságú európai mérnök” az a mérnök Európában, aki saját nemzeti kamarájának tagja és jogi felhatalmazással bír, saját országának törvényei szerint.</p> <p>Az önálló jogosultságú európai mérnök az élet minőségének őrzője és védi a társadalmi érdeket. A mindennapi élet bonyolult és egyszerű folyamatainak működéséért egyaránt felelősséggel tartozik. Szakmai és szellemi szolgáltatásaival hozzájárul a jólét biztosításához, a környezet védelméhez, a műszaki haladáshoz és a fenntartható fejlődéshez, biztosítva ezzel a jelenlegi és a jövő generációk életminőségének fejlődését. A kultúra és a haladás elősegítője.</p>	<p>“European Chartered Engineers” are Engineers in Europe, who are members of their national Chambers and legally authorized according to their national legislation.</p> <p>European Chartered Engineers safeguard quality of life and protect public interest. They bear responsibility for the functioning of the complicated as well as the easy processes of daily life. With their professional intellectual services they contribute to secure prosperity, protection of environment, technical progress and sustainable development and therefore to the improvement of living conditions for present and future generations. They are promoters of culture and progress.</p>

II. Etikai-fegyelmi Kódex (jóváhagyta az MMK Küldöttgyűlése 2012. május 19-én)

1. Preambulum

A Magyar Mérnöki Kamara (a továbbiakban: MMK) a Mérnöki Kamarák Európai Tanácsa (ECEC) tagjaként az európai szervezet etikai kódexébenben szereplő elveket jelen Etikai-fegyelmi Kódexébe felhasználta.

Az Etikai-fegyelmi Kódex hatálya - az Etikai-fegyelmi Szabályzat részeként - kiterjed a MMK tagjaira és a kamarai tagsággal nem rendelkező, de a hivatalos névjegyzékében szereplő azon szakmagyakorló személyekre, akik az Etikai-fegyelmi Szabályzat rendelkezéseit magukra nézve kötelezőnek ismerték el. A MMK ezt a tényt nyilvántartásában feltünteti, amire a személy az üzleti életben, mint önként vállalt etikai színvonalra hivatkozhat.

érdekeket és értékeket és lojális a kollégáival.

A tudás, a gyakorlat, a magas etikai és erkölcsi színvonallal együttesen biztosítja a mérnöki szolgáltatások legmagasabb minőségét.

Ennek garanciája a jogi felhatalmazás és a MMK Etikai-fegyelmi Kódexe, ami azokat az etikai normákat rögzíti, amelyek a szakmájukat gyakorló mérnökök (egyéenként, vállalkozások alkalmazottjaként és hivatásrendi közösségben végzett) tevékenységének társadalmi hasznosságát szolgálják, és követésükre a kamara tagjai képesek anélkül, hogy azok jogi, közigazgatási vagy más dokumentumokba lennének foglalva.

MMK ETIKAI-FEGYELMI KÓDEX

ALAPGONDOLATAI

1

- ***A mérnök***
  - **valamennyi szakmai kapcsolatában őrizze meg a legteljesebb függetlenségét**
  - **bízzon meg a más mérnök által végzett szakszerű munkában és ismerje el mások szellemi tulajdonát**
  - **szakmai tevékenységében ne befolyásolják azzal ellentétes érdekek**

- ***A mérnök***
  - **legyen tárgyilagos és ragaszkodjék az igazsághoz szakmai közleményeiben, állásfoglalásaiban és igazolások kiadásakor**
  - **szakmai ügyekben mindenkor kifogástalan, elfogulatlan, korrekt magatartást tanúsítson**
  - **munkavállalási ügyekben kerüljön minden félrevezető cselekedet**

MI ETIKUS, MI NEM?

- **Etikus** minden olyan tevékenység, amely – a tételes (jogi) törvényeknek megfelelően és azokon túlmenően – az anyagi és szellemi javaknak a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével mellett gyarapításával a közösségi és egyéni élet minőségének emeléséhez hozzájárul
- **Nem etikus** azaz etikai vétségnek minősül a Kódexben részletezett minden olyan rosszhiszemű, illetve hanyag tevékenység, amely az említett értékteremtést felróhatóan károsítja, gátolja, vagy elmulasztja

FEGYELMI VÉTSÉG

(Greschik)

- Szakmai fegyelmi vétséget követ el aki a mérnöki, illetve építészeti tevékenységre vonatkozó jogszabályok, szakmai szabályok, kamarai szabályzatok, kötelezőnek elfogaott követelmények előírásait szándékosan vagy gondatlanul megszegi (járulékos következmény, hogy ezzel az elkövető az etikai szabályokat is megsérti)
- Ahol elfogy
a **tisztesség**, az **erkölcs** és a **becsület**,
ott jön
a **JOG**, a **POLITIKA**, és az **ERŐSZAK**

PANASZOK

(Greschik)

- **Évente a Magyar Mérnöki Kamara Országos Etikai és Fegyelmi Bizottságához benyújtott panaszok száma: 55-70 db**
- **Befogadott és elbírált panaszok aránya 70%**
- **Ezek közül**
  - **etikai ügy: kb. 50%**
  - **fegyelmi ügy: kb. 20%**
  - **elmarasztaló végzés: kb. 15%**
  - **felmentő, vagy eljárást megszüntető: kb. 60%**
  - **fellebbezések száma: kb. 5%**

MAI GONDOK

(Greschik)

- **A munkaadó a bevétel növelésére törekszik mérnök-alkalmazottjának rovására (felelősségére)**
- **Hajszolttá válik a munkavégzés**
- **A mérnöki munka veszít körültekintő gondosságból**
- **Meggyengül az önellenőrzés és az ellenőrzés**
- **Alkalmazója haszonszerzésének kiszolgálásával a mérnök átháríthatónak érzi az erkölcsi felelősségét munkaadójára („parancsra tettem”)**
- **A munkanélküliség fenyegető veszélye közben „életben/talpon akar maradni”**

MERRE ETIKUS AZ ÚT?

